

Výr Ulli poznává východní Krušnohoří Schellerhau - procházka

www.ullihu.de

Obec Schellerhau je pořádně dlouhá – celé čtyři kilometry. Chtěli byste vědět proč? Podle jedné staré pověsti se tu kdysi dávno přihodilo asi tohle: čert vzal někde daleko v Sasku do drápů celou vesnici, strčil ji do velkého pytle a chtěl s ní utéct přes hory do Čech. Jednomu odvážnému vesničanovi se ale ještě podařilo vyříznout v tom pytli nožem díru a tak se domky jeden po druhém vykutálely z pytle ven. Tak vznikla vesnice jménem Schellerhau.

Ve skutečnosti ale Schellerhau vzniklo takhle: První osadníci obešli tuto část Krušných hor obloukem – asi před osmisty lety. Zakládali v okolí vesnice a mýtili lesy. Porfyrové a žulové podloží bylo ale chudé – hospodařit na takové půdě se zdálo být beznadějně. A tak zůstal mezi hrady Bärenstein (na východě) a Frauenstein (na západě) veliký les. Změnilo se to až o tři sta let později. V celých Krušných horách se začalo kopat a kutat – stříbro, cín i další rudy. Nejinak tomu bylo i v Altenbergu a v okolí. Najednou tu byla spousta přírodního bohatství pod zemí, ale málo potravin. Proto nechal jeden z majitelů altenberských dolů, pan Schelle, pro své zaměstnance založit vesnici. Horníci tak v blízkých dolech kutali cín a železo a jejich rodiny se zatím mohly věnovat zemědělství. Aby tu vůbec něco vypěstovali, musely těžce pracovat i děti. Hromady kamení zmizely pryč z polí – ještě dnes nám o tom vyprávějí kamenné valy.

Tam, kde je půda zvlášť chudá a vlhká, přestali lidé v poslední době obdělávat pole – už se to nevyplatilo. Proto tu mohlo přežít mnoho druhů rostlin, které byly dříve hojně rozšířené, dnes jsou ale vzácné. Ale dost povídání, půjdeme se někam podívat.

Procházka začíná u botanické zahrady, kde je také autobusová zastávka. Z nepevněného parkoviště naproti přes ulici se můžeme porozhlédnout po údolí říčky Rote Weißeritz, které je tu ještě docela otevřené. Mezi Schellerhau a potokem se rozkládají většinou velmi mokré a na živiny chudé louky, s porostem smilky. To je chráněné území „Schellerhauer Weißeritzwiesen“. Tady pořádá Grüne Liga už deset let vždy v srpnu kurz ochrany přírody. Studenti z celého Německa sem přijíždějí na jeden týden a pomáhají kosit louky. Tak se daří zachovat vzácné druhy rostlin jako masožravé rosnatky a tučnice. (Ne, ne, nežerou opravdové maso, jen úplně maličký hmyz.) Jestli tě zajímá, co všechno se tu ještě dá najít, podívej se na informační tabuli, kterou jsme postavili u vstupu do chráněné oblasti. Je vidět už z vyhlídky u silnice.

Od tabule vede cesta asi sto kroků ve směru na Horní hostinec (Oberer Gasthof). Tady najdeš místo k odpočinku s malým stolem. Odtud dál

podél kamenných valů až dolů k potoku. Podél potoka přijdeme ke krásným horským loukám. Po překročení Bystřice (Weißeritz) pokračujeme po břehu, po proudu potoka. Cesta není po poslední povodni zrovna pohodlná, zato je ale pořádně zajímavá. Určitě ti bude nápadné, že tu má potok hnědou barvu. Ne, to není tím, že by nahoře byla nějaká továrna. To je voda z rašeliniště! Rote Weißeritz pramení v oblasti Georgenfeldského rašeliniště, které bylo dříve mnohem, mnohem větší. Po vysušení se rašelina rozložila na takzvané huminové kyseliny. A ty způsobují tu nevábnou hnědou barvu. Ale žádný strach: až bude v létě pořádně teplo, můžeš se v potoce klidně vykoupat.

Asi po 500 metrech přijdeme na malou silničku. Odbočíme doleva přes most, potom kousek po silničce nahoru a pak doprava na mlýnskou cestu. Dříve tudy vozili Schellerhauští sedláci svou skrovnou úrodu obilí k Schellerskému mlýnu. Byla tu také malá pila a především takzvaná stoupa, v které se drtila cínová ruda z okolí Altenbergu. K tomu všemu byla potřeba vodní energie (elektrina a dieselové motory tenkrát nebyly), proto se i domy stavěly přímo u potoka. Ostatní osadníci ale stavěli o pěkný kus výš – od povodní v roce 2002 víme i my moc dobře, proč byli tak opatrní.

Mlýnská cesta nás zavede na malou návěs s kostelem, vesnickou jizbou, obchodem potravinami a velkým hotelem Stephanshöhe (uvnitř mají dokonce malý bazén). Tady se můžeš rozhodnout, jestli chceš obejít celý velký okruh, nebo si cestu trohu zkrátit. Zkratka vede kolem hotelu na kopec Stephanshöhe, asi 800 metrů vysoký.

Jinak ale odbočíme u kostela doprava a pokračujeme po cestě zvané „Mathäusweg“. Před sebou vidíme kamenné valy, typické pro východní Krušné hory. Půda tu má málo živin, proto zde rostou hlavně nenáročné jeřáby. V září se jejich červené bobule lesknou na slunci, v květnu nás potěší pohled na krásné bílé květy.

Nalevo od cesty se nachází ještě jedna větší mokřina, podobná té v chráněné oblasti Weißeritzwiesen. Tady pramení jeden z přítoků Bystřice (Weißeritz), jménem „Salzlecke“ (česky „lízací sůl“). Jméno dostal ten malý potůček podle dřívějšího krmelce. Stejně jako my potřebuje většina zvířat minerální soli, a protože ty se u nás v přírodě tolik nevyskytují, dáváme do lesa pro zvěř kamennou sůl my, lidé.

Asi 200 metrů po překročení potůčku odbočíme z cesty doleva. Cesta se kroutí nahoru kolem selského dvora. Nahoře projdeme malým lesíkem (roste v něm ještě trocha lýkovce – dnes už vzácného keře, který v březnu kvete krásnými růžovými květy), potom přejdeme silnici a dojdeme k ubytovně „Rotwasserhütte“. To by mohl být zajímavý cíl pro váš příští školní výlet. Paní domácí tu má malou bylinnou zahrádku a může vám povyprávět o různých druzích bylinek a koření.

Když u ubytovny vstoupíme do lesa, přijdeme zpátky na cestu, kterou budeme pokračovat doleva. Mezi roztroušenými domky obce Neuschellerhau a přes louky na lyžařské sjezdovce trefíme na stezku Julia Schmidta a pokračujeme po ní přes Stephanshöhe (Stephanovu výšinu).

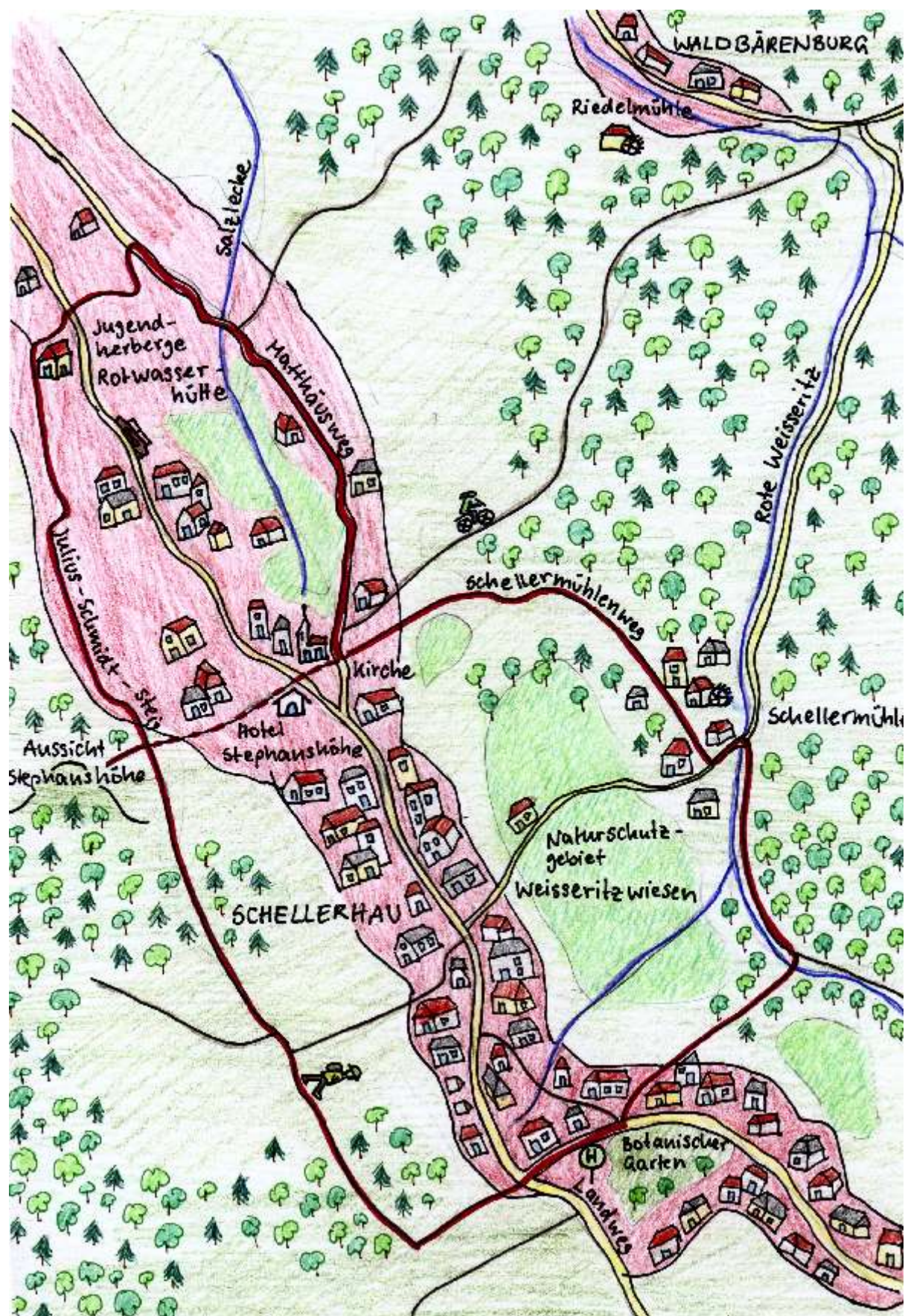
Ze neuschellerhauských strání můžeme shlédnout na vesnici s kostelem a za ní na vrch Kahleberg. Kopec Stephanshöhe je porostlý stromy – vliv zemědělství tu byl jen nepatrný a celé místo bylo znovu zalesněno. Ani další krásný výhled není daleko. Když vyjdeme z lesa, uděláme malou odbočku vpravo, po sto metrech vystoupíme z houští a rozhlédneme se po nejvyšších vrcholcích východních Krušných hor.

Malá tabulka nás seznámí se jmény všech kopců, které se zvedají nad okolní rovinou. Jen nejvyšší vrcholek východních Krušných hor, česká Loučná, kterou vidíme vlevo na obzoru, v tabulce není.

Stráň před námi spadá do Pöbeltalu a je plná kamení. Takových přírodních hromad kamenů u nás moc nenajdeme. Zdejší hornina, Schellerhauská žula, je velmi odolná proti zvětrávání. Přesto dokáže voda znovu a znovu pronikat do malých štěrbin v kamenech. Když potom v zimě voda zmrzne, rozatáhne se led a kameny pukají. Nejprve jsou to jen milimetrové kousíčky, ale během staletí a tisíciletí se takhle může rozpadnout i ta nejtvrďší skála. Tak to bylo především v dobách ledových. Zdejší úlomky kamenů pocházejí proto nespíš z doby, kdy se naší krajinou ještě proháněli mamuti, nosorožci a šavlozubí tygři.

Vrátíme se zpátky na hlavní cestu a pokračujeme směrem na jihovýchod. Přitom překročíme několik dalších kamenných valů, na které už ale po dlouhé generace nepřibyl ani kámen. To je vidět na zeleném koberci, který dnes kamenné valy pokrývá. Také se jim dostalo pořádné dávky, když se hnojila okolní pole. Proto tu najdeme sotva 10 až 15 druhů květin – na horských loukách jich bývá až 50 druhů. A když v létě přijedou velké traktory a během několika hodin najednou posečou všechny louky, nemají motýli, kobylky a ostatní hmyz skoro žádnou šanci. Proto je důležité, aby byly zachovány alespoň chráněné louky. A také aby tu byly přírodní zahrady, v nichž se naši malí přátelé mohou cítit jako doma.

Ted' už ale zamíříme po stezce Julia Schmidta zpátky k botanické zahradě Schellerhau. Naše delší cesta měří asi 7 kilometrů, ta se zkratkou jenom pět.

Tipy na výlet:

Botanická zahrada Schellerhau

Na ploše 1,5 ha tu roste více než tisíc horských rostlin v biotopech upravených tak, aby byly blízké těm přírodním. Kromě toho jsou zde také zachovány místní druhy rostlin, které jsou dnes v přírodě ohroženy vymizením.

Botanickou zahradu spravuje Občanské sdružení pro přírodu východních Krušných hor (Förderverein für die Natur des Osterzgebirges - Tel. 0049-035054-29140, fv.osterzgebirge@t-online.de)

Prohlídky s výkladem probíhají každé úterý v 10.00

Vláček jezdí v sobotu a v neděli odpoledne.

Adresa: Botanischer Garten, Hauptstr. 41a, 01773 Altenberg, OT Schellerhau; Tel. 0049-035052-67938

Otvírací doba: od Velikonoc do konce října denně mezi 9 – 17 hod.

Vstupné: 1,80 Euro, děti 1,30 Euro

Centrum lesních zážitků Bärenfels s arboretem

Hned za starým lesním úřadem v Bärenfelsu, v arboretu (to je taková botanická zahrada pro stromy a keře) roste 75 druhů dřevin z místních lesů. Arboretum je kdykoliv volně přístupné, bez vstupného. V lesním úřadě je navíc k vidění ještě výstava o přírodě blízkém lesním hospodářství a stará sušička semen (zařízení, kterým se sušily šišky, aby z nich vypadla semínka), poblíž pak chráněné území Hofehübel s krásným, přírodě blízkým smíšeným bukovým lesem.

Adresa: Alte Böhmische Straße 2, 01776 Altenberg Ortsteil Bärenfels, Tel. 0049-035052-6130

Prohlídky v centru lesních zážitků provádí p.Jana Müllerová každou středu v 10.00, nebo po domluvě (0049-035052-61316).

TENTO PROJEKT JE
SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNIÍ